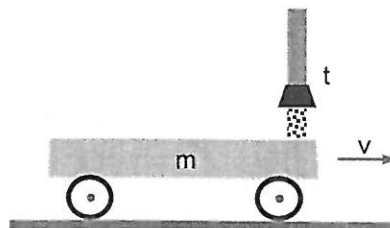

**IZSÁK IMRE GYULA TERMÉSZETTUDOMÁNYI VERSENY
FIZIKA**

2018. október 20.

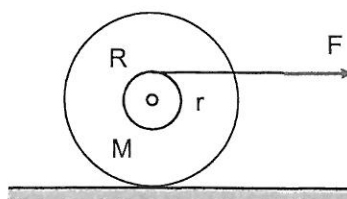
1.) Sínen szaladó, nyitott tetejű kocsiba egy függőleges csövön keresztül (egyenletesen) darabos anyagot öntenek. A kocsi kezdeti tömege $m=600\text{ kg}$, kezdeti sebessége $v=2\text{ m/s}$. A $t=4$ másodpercig tartó „rakodás” után a kocsi kezdeti sebessége a felére csökken.

- Másodpercenként mennyi anyag távozott a csőből?
- Ábrázolja a kocsi sebességét és gyorsulását az idő függvényében!

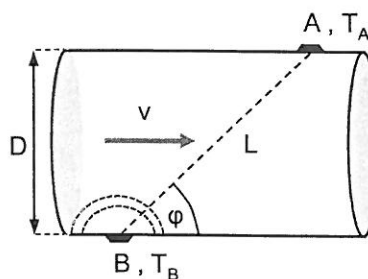
2.) R sugarú M tömegű korong középpontján átmenő tengelyére egy r sugarú, elhanyagolható tömegű tárcsát erősítettünk. A tárcsára tekert fonal végét F erővel húzzuk, amelynek hatására a korong *tisztán gördülve* mozog a vízszintes asztalon.

- Mekkora a korong tengelyének a gyorsulása?
- Ábrázolja a korongra ható súrlódási erőt r függvényében!

3.) Csővekben áramló folyadékok áramlási sebességének mérésére számos módszer létezik, ezek egyike az ultrahang segítségével történő sebesség-meghatározás. A hang terjedési sebességét a folyadékban jelöljük c -vel.

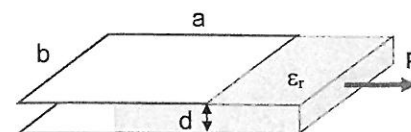
Tekintsük a folyadék kis v sebesség melletti ($v \ll c$) áramlását, egy D átmérőjű csőben. A cső átlellenes oldalain, egymástól L távolságra – a mellékelt ábrának megfelelően – két egyforma (A és B) ultrahangos egységet helyeznek el. Ezek mindegyike képes ultrahangot kibocsájtani és egyben érzékelni is az ultrahang beérkezését.

A mérés során az A egység által a $t=0$ s időpillanatban kibocsájtott jel a B egységhez érkezik a T_B időpillanatban. Ezt követi a B egység jelkibocsájtása ($t=0$ s ismételten), amely jel az A érzékelőhöz érkezik a T_A időpillanatban.

- Határozzuk meg ezen adatok alapján a v áramlási sebességet és c értékét!
- Becsüljük meg víz esetében ($c=1,5\text{ km/s}$), hogy $\varphi=45^\circ$, $D=10\text{ cm}$, $v=1\text{ m/s}$ áramlási sebesség mellett milyen időmérési pontosságot kíván meg az, ha 10% pontossággal szeretnénk mérni a sebességet?

4.) Téglalap alakú, A felületű síkkondenzátor lemezeinek távolsága d , a lemezek között ϵ_r relatív dielektromos állandójú szigetelő lemez található. A kondenzátort U feszültségű telepre kapcsoljuk, majd feltöltés után lekapcsoljuk a feszültségforrásról. Ezt követően a dielektrikumot félig kihúzzuk a fegyverzetek közül.

- Mennyi munkát végzünk a folyamat során?
- Hány százaléka ez a munkavégzés a kondenzátor kezdeti energiájának?